

Environmentální gramotnost studentů Učitelství pro 1. stupeň základní školy a možnosti jejího zjišťování

Roman Kroufek

Abstrakt

Environmentální gramotnost a její výstupní dimenze, environmentálně odpovědné jednání, představují v posledních desetiletích významný konstrukt, kterému se věnuje mnoho výzkumníků z řady států. V této disertační práci nejprve představujeme environmentální gramotnost z teoretického hlediska, seznamujeme s vývojem názorů na tento konstrukt a odhalujeme jeho výzkumné uchopení v posledních desetiletích. V rámci vlastního výzkumu byl nejprve hledán vhodný nástroj, kterým by bylo možné identifikovat a měřit vybrané aspekty environmentální gramotnosti studentů Učitelství pro 1. stupeň základní školy. Ten byl nalezen v kombinaci zahraničních škál Nature relatedness scale a Environmental behavior scale, doplněných o sběr dat pomocí pojmového mapování s ústředním pojmem skleníkový efekt. S pomocí tohoto nástroje a jeho modifikací poté byly na vzorku více než pětiset respondentů nalezeny proměnné, které ovlivňují jednotlivé aspekty environmentální gramotnosti. Vyšších hodnot dosahovali respondenti, kteří se věnují pravidelným environmentálně laděným aktivitám, respondenti z obcí do 100 obyvatel a starší jedinci. Vztah k přírodě středně silně pozitivně ovlivňuje environmentálně odpovědné jednání, kognitivní složka environmentální gramotnosti takový vliv nemá. V rámci mezinárodního srovnání dosahovali nižších hodnot respondenti ze Slovenska a to ve srovnání se studenty z Česka i Turecka. Škála Nature relatedness scale se ukázala jako využitelná pro měření konkrétního prvku afektivní složky environmentální gramotnosti napříč státy, naopak škála Environmental behavior scale dosahovala nízkých psychometrických ukazatelů u všech zahraničních respondentů.

Klíčová slova

environmentální gramotnost, ISCED 1, vztah k přírodě, environmentálně odpovědné jednání, pojmová mapa